

2004: LEDENWERVING EN SAMENWERKING!

Het FFF-bestuur heeft voor het komende jaar twee items hoog op de agenda te staan: Ledenwerving en samenwerking.

Op 1 januari 2004 had de FFF 305 leden. Dit zijn er 6 meer dan op 1 januari 2003. Het bestuur zou het ledenaantal echter liefst sterker zien groeien. Regelmatig merken we dat de naamsbekendheid van de FFF nog niet zo groot is. Er zijn vast en zeker ontzettend veel actieve natuurliefhebbers en -onderzoekers nog geen lid van de FFF. Daar willen we verandering in gaan brengen! Een paar concrete ideeën voor het vergroten van naamsbekendheid en/of ledenaantal zijn:

- doorgaan met het organiseren van cursussen en deelnemers actief vragen lid te worden,
- open excursies houden (dus toegankelijk voor iedereen) en deze aankondigen in bijvoorbeeld de UIT-bijlage van de Leeuwarder Courant en regionale kranten,
- de website (www.fffnatuur.nl) optimaliseren en actualiseren,
- de informatiefolder over de FFF actualiseren en breed verspreiden (gemeenten, scholen, bibliotheken, Wetterskip enz.),
- een thema(onderzoeks)weekend organiseren, bijvoorbeeld op Terschelling,
- de pers vaker informeren of uitnodigen bij leuke activiteiten of onderzoeksresultaten.

VOorgenomen PEILVERLAGING KONINGSDIEP

Na een lange strijd tussen de belanghebbende partijen in het ROM-gebied Koningsdiep, vroegen agrariërs uit deze streek bij het (voorgaand) Wetterskip Sevenwolden een peilverlaging aan van jaarrond 5 cm en plaatselijk 's zomers 5 en 's winters 12 cm voor het Koningsdiep. De ROM-gebiedscommissie voor dit gebied kon zich hierin vinden omdat men er in principe van uitgaat dat het hier om een tijdelijke situatie gaat. Bovendien hoopt men met deze concessie de agrariërs in het gebied eerder bereid te krijgen grond aan te bieden voor natuurontwikkeling. Het is echter een gegeven dat de peilverlaging slechts gewenst wordt door de eigenaren van slechts 3% van de totale oppervlakte van het beïnvloede gebied. Bovendien zal ook een eventuele peilverhoging over een aantal jaren weer eenzelfde procedure moeten doorlopen en de verwachting is dat er ook dan vast en zeker weer bezwarenprocedures in gang zullen worden gezet. Het beekdal van het Koningsdiep is een ecologisch zeer waardevol gebied, dat haar natuurwaarden vooral te

RECHTEN EN Plichten VAN WERKGROEPEN DIE BIJ DE FFF ZIJN AANGESLOTEN

Het afgelopen jaar ontstonden er bij FFF-werkgroepen enkele vragen over rechten en plichten. Daarom wil het bestuur hieronder graag een aantal van deze zaken uitleggen en onder de aandacht brengen.

De FFF is een vereniging met een flink draagvlak (meer dan 300 leden) en ook een behoorlijke status bij organisaties die (in Fryslân) bij natuurbescherming zijn betrokken. Bij de FFF aangesloten werkgroepen kunnen daar hun voordeel mee doen. De FFF (d.w.z. het bestuur) kan adviseren en helpen bij de promotie en organisatie van activiteiten en producten. We kunnen met werkgroepen en individuele leden meedenken over projecten en eventueel ook subsidie aanvragen voor bijvoorbeeld een bijzonder onderzoeksproject.

Een belangrijk middel dat de FFF gebruikt om haar doelstelling 'natuurbescherming' te realiseren is het publiceren en zo breed mogelijk onder de aandacht brengen van de resultaten van natuuronderzoek. Werkgroepen die van plan zijn dergelijke rapportages of publicaties te maken, moeten dit vooraf melden aan de secretaris: Michel Krol, Heechfinne 41, 8491 AE Akkrum (tel.: 0566-650325, e-mail: michel.krol@12move.nl). Hij geeft een FFF-volgnummer af dat op het rapport moet worden geplaatst en zet de publicatie op een totaaloverzicht dat jaarlijks breed wordt verspreid. Verder is er digitaal een korte tekst over de FFF beschikbaar die op de achterflap van het rapport dient te worden geplaatst. De FFF-secretaris krijgt circa 10 exemplaren van de publicatie toegezonden

MEDEDELINGEN VAN DE FRYSKE FERIEING FOAR FJILDBIOLOGY

Fryske Feriening foar Fjildbiology

Daarnaast willen we ook jullie vragen mee te denken en mee te helpen aan het actief en levendig houden van onze vereniging. Samenwerken willen we vooral goed blijven doen met Twirre, het blad waarin we onze mededelingen kwijt kunnen. Het bestuur wil al haar werkgroepen en leden daarom bij deze ook vragen de Twirre zoveel mogelijk te gebruiken voor het publiceren van onderzoeksresultaten, het aankondigen van activiteiten enz. Samenwerken willen we ook blijven doen met alle andere natuurwerkgroepen en organisaties. In Fryslân zijn dit o.a. de WARF (Werkgroep Amfibieën en Reptielen Friesland), de VWF (Vlinder Werkgroep Friesland) en de Paddestoelen werkgroep Friesland. Ook de Vereniging voor Natuurbescherming gevestigd te Gorredijk is zo'n organisatie waar de FFF de komende jaren graag meer mee wil samenwerken.

danken heeft aan water: namelijk grondwater. Orchideeën en diverse andere zeldzame soorten planten en dieren zijn hiervan afhankelijk. Deels valt het betreffende gebied om die reden onder de Europese habitatrichtlijn. Samen met - en op initiatief van - de Natuurbeschermingsvereniging te Gorredijk, is er daarom in november een uitgebreide zienswijze over deze kwestie ingediend bij het Wetterskip. Bestuursleden van beide verenigingen lichten deze zienswijze op 12 november 2003 op verzoek mondeling toe aan medewerkers / bestuursleden van Wetterskip Sevenwolden. Ondanks dat besloten de Volmachten van het Wetterskip op 26 november toch om akkoord te gaan met de voorgestelde peilverlaging. Het is nu aan Gedeputeerde Staten van de provincie dit besluit wel of niet goed te keuren. De provincie heeft de plicht en ook toegezegd de Habitat-status van een deel van het beïnvloede gebied heel goed mee te wegen in haar besluit.

en zorgt voor verzending hiervan naar bijvoorbeeld de Koninklijke bibliotheek in Den Haag, de Provinciale Bibliotheek in Leeuwarden, het Wetterskip, de (betreffende) gemeente, de (betreffende) terrein eigenaar enz. Dit om de onderzoeksresultaten bekend te maken onder een zo breed mogelijk publiek, zodat er ook zo veel mogelijk gebruik van kan worden gemaakt.

Voor elke werkgroep is jaarlijks een gering budget beschikbaar. Koperkosten e.d. van officiële FFF-publicaties kunnen, mits vooraf gemeld en begroot (en tot een bepaald maximum), gedeclareerd worden bij de penningmeester van de FFF: Jan Tuinstra, De Buoren 14, 8408 HH Lippenhuizen (tel.: 0513-462657, e-mail: Jan.Tuinstra@hetnet.nl).

Wat niet kan is dat FFF-werkgroepen een eigen contributie gaan heffen onder de FFF-leden die speciaal geïnteresseerd zijn in de activiteiten van deze specifieke werkgroep. Ook het maken en uitgeven van eigen nieuwsbrieven e.d. wordt niet gestimuleerd door de FFF. In principe is Twirre het medium waarin alle FFF-werkgroepen hun artikelen en activiteiten kwijt kunnen. In speciale gevallen, wanneer een werkgroep een tijdje extra actief moet worden/zijn om een bepaald project te voltooien, kan hierop een tijdelijke uitzondering worden gemaakt. Een voorbeeld hiervan is momenteel libellenwerkgroep 'de Hynstebiter', die de komende jaren in samenwerking met De Vlinderstichting aan de slag gaat met een provinciale libellenatlas en hiervoor tijdelijk een eigen nieuwsbrief uitgeeft.

VOORSTEL STATUTENWIJZIGING

In overleg met juriste mr. G. Kamsma, heeft het bestuur van de FFF begin dit jaar besloten een voorstel voor een statutenwijziging te laten voorbereiden. Op de jaarvergadering van 12 maart jl. is dit punt reeds aan de orde gekomen. Doel van de wijziging is beter voorbereid te zijn op mo-

gelijke toekomstige procedures met betrekking tot natuurbescherming. Ook willen we het een en ander graag eenvoudiger / duidelijker geregeld en geformuleerd hebben.

PRESENTATIE RESULTATEN EVA 2

Op woensdag 14 januari jl. presenteerde het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) de resultaten van het wetenschappelijke onderzoek EVA 2, de evaluatie van het schelpdiervisserijbeleid in Nederland. Dit vond plaats in Franeker. Naast de presentatie was er mogelijkheid tot het stellen van vragen aan de beleidsmakers van LNV en de onderzoekers van EVA 2. Daarnaast vond een brede discussie plaats onder de aanwezigen, grotendeels afkomstig uit de visserijsector en uit de natuurbescherming. Aan deze inspraakmiddag werd ook deelgenomen door de FFF.

Naar aanleiding van de presentatie stelde Romke Kleefstra namens de FFF een drietal vragen. Omdat in het EVA 2-onderzoek geen toetsing heeft plaatsgevonden van de Vogel- en Habitatrichtlijn terwijl dit wel had zullen gebeuren, werd aan LNV gevraagd of men de richtlijnen wel zal toetsen wanneer op korte termijn nieuw schelpdiervisserijbeleid wordt vastgesteld. LNV antwoordde daarop dat in het nieuwe beleid zowel de Vogel- als Habitatrichtlijn meegewogen zullen worden.

Bij de presentatie van de onderzoeksresultaten werd door de EVA 2-onderzoekers gewezen op een afnemende draagkracht van de Waddenzee, nu er door milieuvriendelijker rijksbeleid minder fosfaten in de Waddenzee terecht komen en er minder sprake is van voedselverrijking. Hierdoor zou het bestand aan schelpdieren kunnen afnemen, hetgeen gevolgen zal hebben voor de aantallen schelpdieretende vogels. De 'vermesting' van de Waddenzee is iets van de jaren '70 en '80. Met het oog daarop werd aan onderzoeker Jaap de Vlas de vraag gesteld of er wel is gekeken naar de draagkracht van de Waddenzee voordat de vermesting optrad. De Vlas gaf aan dat er niet naar de periode voor de jaren '70 is gekeken. Daarnaast werd aangegeven dat een afnemende draagkracht in de toekomst een rol van betekenis kan gaan spelen, aangezien er nog geen concrete aanwijzingen zijn dat dit nu al effect heeft op het aanbod schelpdieren.

In de presentatie kwam tevens naar voren dat er in de Waddenzee in vergelijking met de jaren '80 zo'n 100.000 Scholeksters minder zijn. Toen werden tijdens tellingen aantallen vastgesteld in de orde van grootte van 260.000 exemplaren, terwijl dit nu al jaren rond de 160.000 zit. Naar aanleiding daarvan vroeg Kleefstra hoeveel Scholeksters de Waddenzee nu zou herbergen wanneer rond 1990 niet alle mosselbanken waren weggevisst en er geen mechanische kokkelvisserij had plaatsgevonden. Volgens onderzoeker Jaap de Vlas zouden er dan waarschijnlijk zo'n 100.000 exemplaren meer zijn dan er nu geteld worden, ofwel: de sterke

De SP in actie in Franeker

foto: www.sp.nl

afname zou dan niet hebben plaatsgevonden.

Namens de Wadvogelwerkgroep FFF bracht Teun Oenema drie belangrijke bevindingen van de werkgroep in. Ten eerste is het aantal broedvogels sterk afgenomen en zijn de broedresultaten van de conditioneel slappe Scholeksters slecht. De jaarlijkse jongenproductie is nihil geworden. Ten tweede zijn ook de aantallen vogels in de winter maanden hard achteruit gegaan. Ten derde blijkt dat de vogels bij strenge vorst naar open water trekken en dat zijn locaties bij Lauwersoog, Zwarte Haan, Holwerd en Harlingen. Juist deze plekken worden intensief bevestigd. Daarom pleitte Oenema voor een bredere zone voor de Friese Waddenkust waar niet meer gevestigd zou mogen worden, ten bate van zowel broedende als overwinterende Scholeksters.

Naast de inbreng van de FFF werd vanuit de natuurbescherming een duidelijk geluid naar voren gebracht door Wilde Kokkels, Natuurmonumenten, It Fryske Gea, de Waddenvereniging en Vogelbescherming Nederland. De Socialistische Partij (SP) voerde in Franeker actie onder het motto 'Blijf met je knokkels van de Kokkels' (zie foto).

FFF-SLAAPPLAATSENTELGROEP ZET ZICH IN VOOR BETER GANZENBELEID

Met ingang van 1 december vorig jaar werd het weer mogelijk om Kolganzen, Grauwe ganzen en Smienten te verjagen, ondersteund met afschot. Deze beleidswijziging loopt vooruit op een nieuw beleid dat dit jaar vorm moet krijgen, waarbij in Nederland 80.000 hectare foerageergebied van ganzen wordt aangewezen als rustgebied waarbinnen verstoring van ganzen verboden is. Daarbuiten mogen de genoemde soorten verjaagd en bejaagd worden.

De FFF-Slaapplaatsentelgroep, ledere winter in de weer met tellingen van ganzen op slaapplaatsen in Fryslân, bekritiseerde de voorgenomen beleidswijzigingen van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). Al in de afgelopen winter overgaan tot verjaging en bejaging, terwijl rustgebieden nog aangewezen moeten worden, is volgens de telgroep te vergelijken met 'eerst je kippen van het erf afjagen voordat je een nieuw hok voor ze timmert'. Ook keek de telgroep vreemd op van de bevindingen van ganzenonderzoeker Bart Ebbinge die ten grondslag lagen aan het nieuwe beleid. Hij stelde dat Smienten waarschijnlijk waren toegenomen door beëindiging van de jacht. Niets is minder waar, want uit de watervogeltellingen van SOVON Vogelonderzoek Nederland blijkt dat het aantal Smienten in Nederland sinds het beëindigen van de jacht stabiel is. Sterker nog, in veel Friese gebieden is sindsdien sprake van een negatieve trend, zoals in de Alde Feanen, De

Deelen en het Sneekermeargebied. Ook het aantal overwinterende Kolganzen in Nederland is al enige jaren stabiel en het percentage jonge vogels dat meekomt uit de broedgebieden is mager te noemen. Ook elders zijn de adviezen van Ebbinge richting het Faunafonds met verbazing ontvangen. Zo schreef de Duitse ganzenonderzoeker Dr. Johan Mooij een uitgebreide brief richting het ministerie van LNV met daarin 22 kritiepunten op Ebbinge's adviezen.

Het aantal hectares rustgebied dat gereserveerd wordt, is volgens de telgroep een wassen neus. Van de genoemde 80.000 hectare moet 30.000 hectare in de ecologische hoofdstructuur (EHS) komen te liggen. In Fryslân bestaat de EHS overwegend uit natuurterreinen, zoals onder water staande zomerpolders, moeras en open water, en dat zijn geen foerageergebieden van ganzen. Ganzen foerageren in boerenland. De telgroep benadrukt daarom dat het landelijk om netto 50.000 hectare rustgebied gaat, veel te weinig voor een goed opvangbeleid.

Aangezien de telgroep al enige jaren pleit voor gedoogzones annex rustgebieden rond slaapplaatsen van ganzen, is tot tweemaal toe intensief overleg gevoerd met de afdeling Landelijk Gebied van de provincie Fryslân. Daarbij zijn alle bekende slaapplaatsen van ganzen in Fryslân op kaart ingetekend, inclusief de aantallen die zich daar ophouden. Daarnaast is de provincie ingelicht over de zienswijze van de werkgroep en

kaart ingetekend, inclusief de aantallen die zich daar ophouden. Daarnaast is de provincie ingelicht over de zienswijze van de werkgroep en de hiaten in het voorgenomen beleid. Ook zijn gebieden op kaart ingetekend welke definitief als rustgebied aangewezen zouden moeten worden. Daarbij gaat het om belangrijke pleisterplaatsen binnen een straal van 1-3 km rond belangrijke slaapplaatsen. De provincie heeft dit alles ingebracht in een stuurgroep van provincies die zich met de uitvoering van het nieuwe beleid bezighouden. Het is nog afwachten hoe één en ander zich zal vertalen in het uiteindelijke ganzenbeleid. Wordt vervolgd...

NIEUWE RAPPORTEN VAN FFF-VOGELWERKGROEPEN

Recent zijn drie nieuwe rapporten uitgekomen van FFF-vogelwerkgroepen. De FFF-Vogelwerkgroep Mokkebank, Bocht fan Molkwar, Rysterbosk en Morra-Fûgelhoeke bracht het Friestalige verslag over de broedvogelinventarisaties op de Mokkebank en de Bocht fan Molkwar uit. Hierin staan o.a. de broedvogelgegevens van de gebieden weergegeven in de periode 1988-2003. De FFF-Vogelwerkgroep Brandemeer bracht het rapport 'Broedvogels van de Brandemeer 2002' uit. Hierin valt te lezen over de BMP-inventarisaties in de Brandemeer en aanvullende broedvo-

gelinventarisaties in het zuidelijke deel van de Brandemeer. De FFF-Werkgroep Roofvogels Weststellingwerf bracht een gedetailleerd rapport uit over 10 jaar roofvogelonderzoek in Weststellingwerf (1993-2002). Hierin gaat aandacht uit naar de aantallen broedparen in vaste inventarisatiegebieden, roofvogels buiten het broedseizoen, veel ringonderzoek en ook roofvogelvolgving. Over de roofvogels in Weststellingwerf zal in een van de komende Twirres meer te lezen zijn.

KNNV-THEMADAG FLORA- EN FAUNAWET

Op 15 november 2003 organiseerde de KNNV een themadag in Utrecht over de Flora- en faunawet. Met 200 belangstellenden werd de dag druk bezocht. De dag begon met een viertal lezingen. Namens de FFF gaf Jan Kleefstra uit Akkrum een lezing over het belang van natuurgegevens in procedures. Dat deed hij aan de hand van praktijkvoorbeelden, waarbij de procedure rond het pannenkoekenpaviljoen aan het Sneekemeer centraal stond en met name de wijze waarop het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV), de provincie en de gemeente Boamsterhim toestemming voor bouw ervan gaven zonder een beroep te doen op beschikbare natuurgegevens en zonder een gede-

gen natuuronderzoek te laten uitvoeren. Jan Kleefstra (stedenbouwkundige) deed een beroep op de aanwezigen te zorgen voor actuele natuurgegevens op plekken waar met name gemeenten plannen hebben met o.a. bouw. Dergelijke gegevens kunnen dan ten grondslag liggen in te voeren procedures tegen bouwplannen. Naast deze lezing werden lezingen gegeven over het landelijke soortbeschermingsbeleid (door LNV), de rol van soortbeschermingsorganisaties (door Vogelbescherming Nederland) en de aspecten van jacht en landbouwschade (door Fauna-bescherming). Tevens kon men op de themadag workshops bijwonen.

FFF IN HOGER BEROEP TEGEN PANNENKOEKENPAVILJOEN

Op 5 mei 2003 tekende de FFF beroep aan tegen de beslissing van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Boamsterhim om vrijstelling en een bouwvergunning te verlenen voor de oprichting van een pannenkoekenpaviljoen aan het Sneekemeer. Dit beroep werd door de Rechtbank Leeuwarden op 2 september 2003 behandeld. Tijdens deze zitting spraken Romke Kleefstra en Japple van den Berghs namens de FFF. De uitspraak van de rechter mocht zes weken na de

zitting verwacht worden, maar pas op 23 januari jl. ontving de FFF de uitspraak. Deze pakte negatief uit; de rechtbank verklaarde het beroep ongegrond. Het gaat hier te ver alle punten in de uitspraak toe te lichten. De FFF heeft advies gewonnen bij enkele juristen en in overleg met hen en de betrokken FFF-ers in de regio is besloten in hoger beroep tegen de uitspraak te gaan. De FFF stapt dus naar de Raad van State. Meer hierover in een komende Twirre.

FFF-SLAAPPLAATSENTELGROEP IN DE WEER MET AALSCHOLVERS, GANZEN EN ZWANEN

In het najaar van 2003 voerde de FFF-Slaapplaatsentelgroep Fryslân tellingen uit van Aalscholvers op slaapplaatsen in zowel het Friese binnenland als langs de Friese IJsselmeerkust. Daarmee werden circa 25 slaapplaatsen in de maanden september, oktober en november onder de loep genomen. Eén van de redenen om de slaapplaatsen in kaart te brengen, was om snel in te kunnen haken op landelijke en/of internationale initiatieven om Aalscholvers op slaapplaatsen te tellen. Het verzoek om daaraan deel te nemen kwam al snel. De 'Cormorant Research Group' van Wetlands International benaderde de Slaapplaatsentelgroep om in Januari jl. deel te nemen aan internationale slaapplaatstellingen van Aalscholvers. Zodoende werden alle bekende Friese slaapplaatsen in Januari geteld en leverde een stukje publiciteit in de Leeuwarder Courant ook nog een nieuwe slaapplaats op. De resultaten van de tellingen worden dit voorjaar uitgewerkt en zullen in september in Twirre te lezen zijn.

Natuurlijk telde de werkgroep zoals iedere winter ook weer ganzen en zwanen op slaapplaatsen. In samenwerking met de FFF-Vogelwerkgroep Zuidwest-Friese Merengebied werden de ganzen-slaapplaatsen in de regio van Fluessen, Heegermeer, Gaastmeer en Oudegaasterbrekken onderzocht. In het Centrale Merengebied, bestaande uit de Witte en Zwarte Brekken, het Sneekemeergebied en de Terkaplester Poelen, werden voor het vijfde achtereenvolgende jaar ganzen en zwanen op slaapplaatsen geteld. In vergelijking met de voorgaande jaren paktten de aantallen van Kol- en Brandgans lager uit. Ook is met behulp van een nachtkijker gekeken naar het gedrag van ganzen bij helder, maanlicht weer. Bij dergelijke weersomstandigheden willen ganzen 's nachts nogal

eens gaan foerageren. Dit nachtwerk leverde interessante gegevens op, waarover ongetwijfeld in Twirre nog nader bericht zal worden. Naast tellingen in het Centrale en Zuidwest-Friese merengebied werden nog enkele tellingen uitgevoerd in het Lauwersmeergebied. Hier werden o.a. grote aantallen Brandgans vastgesteld.

Kolganzen

foto: Klaas Visser

MEDEDELINGEN VAN FFF-LIBELLENWERK GROEP 'DE HYNSTEBITER'

Start van het nieuwe seizoen

Een nieuw seizoen staat weer te trappelen voor de deur. Nu al kunnen we de eerste elzenkatjes bewonderen en laat de Pimpelmees weer zijn zilveren lachje door de nog kale bomen schallen. Eind maart beginnen de vroegste wilgen te bloeien en worden de eerste (zweef)vliegen en bijen weer actief. Wanneer de Citroentjes en hommels (koninginnen) weer door de tuin vliegen, weet je dat het voorjaar is begonnen. De eerste

libellen kunnen we zo rond begin april verwachten. De vroegste juffer is de Vuurjuffer *Pyrrhosoma nymphula*. Deze gemakkelijk herkenbare rode juffer luidt traditioneel het libellenseizoen in. De eerste grotere libellen kunnen we, al naar gelang het weer, zo rond eind april verwachten. Meestal gaat het om de Noordse witsnuitlibel *Leucorrhinia rubicunda* of de Vierlek *Libellula quadrimaculata*.

Bij deze plaatsen we een oproep voor het doorgeven van de eerste libellen in 2004. Geef vroege waarnemingen allemaal door aan de werkgroep 'De Hynstebiter'. We kunnen dan een overzicht maken waarbij hopelijk ook de regionale verschillen duidelijk worden. De meeste kans op vroege libellen maak je natuurlijk op beschut gelegen bosvennetjes in de zuidoosthoek van onze provincie. Maar het is zeker zo interessant om te weten hoe dat zit op de Waddeneilanden of het noordelijk kleigebied. Vorig jaar werd de eerste Vuurjuffer gevangen op 5 april te Bakkeveen en de eerste Noordse witsnuitlibel op 21 april op de Delleboesterheide. Degene met de vroegste waarneming ontvangt een houtsnijwerk van een libel, handgesneden door Ronald van Seyen.

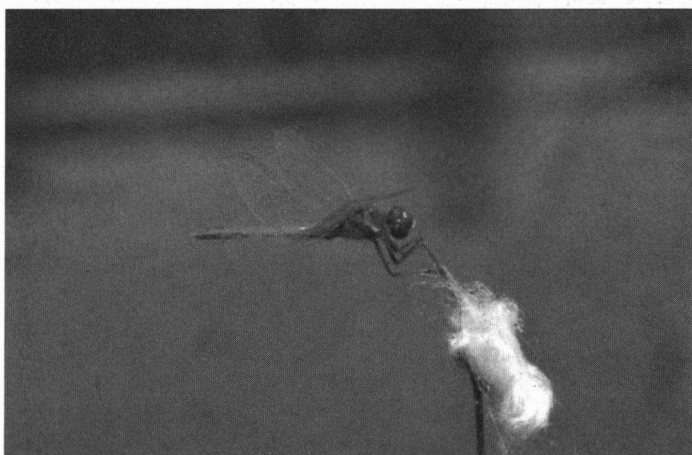
Voorjaarsbijeenkomst

Om iedereen enthousiast, gemotiveerd en gericht aan het komende nieuwe libellenseizoen te laten beginnen, organiseert de werkgroep op 1 april een voorjaarsbijeenkomst. Op deze avond komen allerlei belangrijke en leuke zaken aan de orde, zoals monitoring van Rode-lijstsoorten, het opzetten van libellenroutes, inventarisatie van 'witte' atlasblokken, onderzoek naar de ecologie van enkele bijzondere soorten (zoals Gevlekte glanslibel *Somatochlora flavomaculata* en meer. Jaap Bouwman van De Vlinderstichting zal een praatje houden over het monitoren van libellen. Mensen die serieus nadenken over het lopen van een vaste libellenroute in Fryslân: op deze avond kan Jaap al jullie vragen beantwoorden en kunnen we gezamenlijk afspraken maken over hoe je een dergelijke route moet opzetten. Het is de bedoeling dat in 2004 een start wordt gemaakt met diverse routes voor 'rode lijsters' in Fryslân. Dus wees erbij! Na de pauze zal er een prachtige film worden vertoond over het leven der libellen in de Lendevallei door Johan Brauer, amateur-filmer uit Wolvega. Deze film is van hoge kwaliteit en heeft een eerste prijs gewonnen bij een amateurfilmfestival. Ik kan u verzekeren dat deze film het bekijken meer dan waard is. Dus libellenliefhebbers, dit mogen jullie niet missen! Noteer in de agenda: Voorjaarsbijeenkomst De Hynstebiter, plaats: Van Harinxmaweg 17 in Olfertep (kantoor Fryske Gea), datum: donderdag 1 april 2004 om 19.15 uur. Wel graag even van te voren opgeven bij It Fryske Gea (tel.: 0512-381448).

Atlasproject & Nieuwsbrief

In 2004 beginnen we serieus met het 'Friese atlasproject Libellen' wat uiteindelijk zal resulteren in een atlas van de Friese libellen. Op de voorjaarsbijeenkomst zal daar nader op worden ingegaan. Dit jaar zal in elk geval de voorlopige atlas verschijnen, met daarin een overzicht in de vorm van verspreidingskaartjes van alle Friese libellenwaarnemingen tot

nu toe. Om een dergelijk langdurig project te ondersteunen en mensen op de hoogte te houden van de vorderingen en andere activiteiten van de werkgroep, is het belangrijk om regelmatig een Nieuwsbrief te laten verschijnen. Dat gaan we dan ook doen. De belangrijkste mededelingen blijven in Twirre verschijnen, maar het voert te ver om in dit tijdschrift alle ins en outs van de werkgroep op te nemen. We hebben De Vlinderstichting bereid gevonden om het drukken en de verzending van de Nieuwsbrief voor hun rekening te nemen, waarvoor wij hen zeer erkentelijk zijn. De Nieuwsbrief wordt gratis verzonden aan alle deelnemers aan de libellencursus 2003 en aan iedereen die serieuze belangstelling heeft getoond voor libellen in Fryslân en wil meewerken aan het Friese atlasproject. Natuurlijk is kopij van harte welkom. Dit kan een excursieverslag zijn, een bijzondere waarneming of een verslag van een inventarisatie. Heeft u niet meegedaan aan de cursus, maar wilt u wel graag de Nieuwsbrief ontvangen en op de hoogte blijven van de activiteiten van 'De Hynstebiter': schrijf, mail of bel even met de coördinator.

Zwervende heidelibel

foto: Wytze van Kammen

Libellencursus 2004

In 2004 wordt een libellencursus georganiseerd door het IVN-Gaasterland. Wybren Siemensma is daarvoor de contactpersoon. Deze cursus is in eerste instantie bedoeld voor IVN-ers uit Gaasterland. Het maximum aantal deelnemers voor deze cursus bedraagt 25 personen. Mochten er onverhoopt plaatsen overblijven, dan bestaat de mogelijkheid dat serieuze belangstellenden nog mee mogen doen. Dus als u belangstelling heeft voor deelname aan deze cursus, meld dat dan bij de coördinator. Toelating is op volgorde van binnenkomst van de aanvraag; wie het eerst komt, het eerst maait. Mochten er genoeg extra aanvragen voor een libellencursus binnenkomen, dan kunnen we ook nog besluiten om de cursus op een andere plaats te herhalen. Dus schroom niet en laat het ons weten. Cursusplaats: Oudemirdum, data: algemene info-avond op do. 15 april, cursus deel I op di. 11 mei, cursus deel II op di. 25 mei, aanvang cursus-avonden: 19.15 uur, eerste excursies: zat. 12 juni naar de Wyldemerk, tweede excursie: zat. 7 augustus naar de Lendevallei.

E. Peter de Boer, coördinator FFF-Libellenwerkgroep 'De Hynstebiter'
 p/a: It Fryske Gea, Postbus 3, 9244 ZN Beetsterzwaag
 tel.: 0512-381448 of 06-53609123
 e-mail: e.p.de.boer@fryskegea.nl